

Передплата

на «РУСЛАНА» вносять:

в Австрії:

на цілий рік . . . 10 зр. (20 кор.)
на пів року . . . 5 зр. (10 кор.)
на чверть року . . . 2-50 зр. (5 кор.)
на місяць . . . 85 кр. (1 к. 70 с.)

За границею:

на цілий рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на пів року . . . 8 рублів
або 18 франків
Поодинокі число по 8 кр. ав.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш; а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових писальмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові щодня крім неділь і руских свят о год. 6-їй пополудни.
Реданція, адміністрація і експедиція «Руслана» під ч. 1. пл. Домбровського (Хорунщини). Експедиція місцева в Агенції Соколовського в пасажі Гавсмана.
Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Реклямації неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 10 кр. від стрічки, а в «Надісланім» 20 кр. від стрічки. Подяки і приватні долесеня по 15 кр. від стрічки.

Перед відкритєм ради державної.

(+) Ще маємо десять днів до відкриття осінньої сесії ради державної, а вже журналістство і парламентарні круги займають ся вельми живо способом полагожденя висунених на дневний порядок справ і навяжують до сего всякі толки про вигляди осінньої сесії. Як загально заповідають, внесе міністер скарбу др. Бем-Баверк бюджет на р. 1902. зараз 17. с. м. і при сій нагоді виголосить свій виклад про фінансове положенє. На розісланім уже послам дневнім порядку поставлено перше читанє бюджету за 1901 р.

Цікавий є погляд висловлений в краківскім «Czas-і»: «Після всяких інформацій правительство в осінній сесії кластиме головну вагу на полагоду обидвох бюджетів, щоби зимову сесию мати вільною для полагоди автономної цлової тарифи і угорскої угоди, як і для торговельних договорів. Можна однак вельми сумніватися, чи поведе ся до Різдва ухвалити обидва бюджети. Задля того в поважних політичних кругах застанають ся над тим, щоби бюджетову розправу після спромози скоротити. Таке скороченє за згодою сторонництв переведено в 1892. р. успішно і думають, що й тепер, позаяк всім сторонництвм залежить, щоби заздалегідь полагодити цлову тарифу, дасть ся osiąгнути точка згоди. Само про себе розуміє ся, що бюджет не має бути перепитльований, а політична розправа не повинна бути в нічім обмежена. Не можна сумнівати ся, що всі великі сторонництва, свідомі своєї одвічальности, не відкинуть такого почину».

На се замічає староческий «Has Naroda»: «Не може бути сумніву, що ніодно з великих сторонництв, свідомих своєї одвічальности, не може відкинути сего змаганя. Легкодушнє марнованє часу могло би довести до нещастя саме тепер, коли монархія має сповнити великі задачі. Було би порадно, щоби наші послы приглянули ся ближше сему внесеню, і приготували ся перед приїздом до Відня, яке їм зайняти в сій справі становище. Хоч з нашого боку часто стають проти того, що на лівій одобрюють, то всеж було-б небезпечно з гори зайняти відмовне становище, так само, як з гори сему притакнути».

Тимчасом «Narodni Listy» думають, що Чехи не мають ані причини ані обовязку улекнувати д-рови Керберови єго задачі і собі самим накладати каганець що-до політичної розправи і полагоди бюджету в усіх єго подробицях. Послам прислугує право, зайняти що-до сего внесеня відповідне становище.

«Politik» знов подає в дописи з Відня, що внесенє «Czas-у» обговорювано і пояснювано широко в парламентарних кругах, бо в тім добачають указку для великих сторонництв до з'єднаня і утвореня штучної більшости задля безпеки роботи в радї державній.

На все те замічає віденьска «Information», що сама гадка ухваленя в свою пору бюджету є похвальна, але спосіб, як єї бажають перевести, є зовсім хиблиний. Хотять розправу бюджету в повній палаті, т. є. найцінніше право, яке має посольска палата, обмежити. Се є морально і політично зовсім хиблиний намір. Се-ж і неправда, мовби розправи бюджетові в палаті

були лише вїмково короткі. Бюджетова розправа триває мало коли довше в повній палаті як місяць, а сеж не є богато. Англійска палата послів числить на бюджетову розправу правильно 38 ночий, т. є. около 38 засідань 10-годинних на бюджет, не вчислюючи в то розправи над фінансовим законом, який ще вимагає 2—3 ночи. Що у нас спинає полагоду бюджету, се політичні розправи в бюджетовій комісії, які є одинокою появою в Австрії, небувалою в иньших парламентах цілого єввіта. Бюджетова комісія отже здержує скору полагоду бюджету. Комісія повинна оцінити бюджет числово, а політику лишити повній палаті. Наколи комісія сповнить свою задачу, а політичну розправу лишити палаті, може бути бюджет в свою пору готовий.

Молодоческі круги вяжуть одначе із справою бюджету в осінній сесії иньшу ще задачу для правительства і ради державної. Іменно думають, щоби полагоду бюджету і иньших державних потреб зробити залежною від зміни регуляміну. Тим способом думають довести до певного і сталого втихомирєня ради державної. Але, як заперняють в ческих кругах, не думають Молодочехи використувати справи австро-угорскої угоди в тій цілі, щоби вичити в цілім обемі язикове питанє.

Нема сумніву, що національно-політичне роз'ярєнє, викликанє особливо в Чехах соймовими виборами, а також відгомін галицких виборів приспорить правительству чимало трудностей і можуть спиняти і проволікати полагоду в своїм часі державних потреб і конечностей.

42)

О. Я. Кониський.

Молодий вік Максима Одиця.

(Хронїка з давноминулого).

Насальський подякував якось мляво; він був ві живий, ві мертвий; головна річ, він не тямив, з якої причини упала на його така несподівана і лиха пригода? Він був певен, що за ним жадної провинности нема; йому й на думку не приходило, звідкиль склало ся лихо. Про ту дурницю, що він написав в листі до Настї про «поля Борисполя і Чугуєва» він давно забув, до того-ж хочби й не забув, дак він нестеженно був певен, що лист його ні до кого, опріч самої Настї, не понав.

Тим часом лист той і став ся причиною всього колоту. Кучер віддав того листа управителю, просячи доручити його «нікому більш, як не самій панночці». А управитель — людина собі на умі, — носом почув, що з того листа можна йому заробити Найдичової ласки, і віддав його Найдичу.

А Найдич, перечитавши лист, загорів ся, наче божевільний, і гнівом і пімстою до Насальського; зараз же написав листа від себе до генерал-губернатора Кокошкина, додав до його

лист Насальського і з естафетою одіслав до Харкова.

В ту пору, опріч загальної реакції, яка панувала у нас, був час війни, час тревожний, час, коли скрізь стояла незвичайна обережність навіть в приватній розмові між знакомими. Тим то в Харкові, прийнявши донос від Найдича, чоловіка добре особисто відомого Кокошкину, не а ернули добре уваги на лист Насальського до Настї і не розібрали, яка там була нісвітниця. Досить було того, що в листі стояла згадка про «кров» да про «армію». Добутком такої не обачної поспішности і був приїзд до Ляшенка Родзянки і його товаришів.

Насальського повезли...

Отся несподівана подія і Ляшенків і Одиця приголомшила. Не відаючи причини арешту, вони гадали, що вжеж Насальський скоїв таки щось неевне, не добре; з доброго-б дива не знялась би така колотнеча, мовила Ганна Лукишна.

— А вжеж без підпалу дрова не горять, відповів їй чоловік: та тільки не вгадаю я: чиї руки підложили той підпал... Здаєть ся, тут Найдич не без чогось...

По всій околиці покотило ся, наче те перекотиполе, пацекання про подію в «Парижі» з Насальським:

Говорили, підили, переїжували на всі лади, але звичайно, тихцем; причини події ніхто не відав, тим то кожен висловлював її по своєму: було тут і фальшовання грошей і змова

проти уряду і т. ин. без кінця без краю; усього було; не було тільки правдивої причини; бо знав її сам тільки Найдич; але Найдич нікому про те єдиноє слова не промовив.

Чимало Ляшенкових сусід-знайомих приїздили провідати їх і вивєнити ся, чи правда, що і старого Ляшенка і його жінку повезли аж в соловецький монастир, усю худобу їх сконфіскували і поставили сторожу, щоб ніхто-ніхто «на цілу верству і до будинку їх не підїздив».

Вжеж не проминує і Звенигородський, щоб не провідати Ляшенків і «по спромозі подати їм руку помочи».

І всі провідачі дивували ся, що ні з самими Ляшенками, ні в домі у них жадної переміни не стало ся; все, як було, так і є; Ляшенки були спокійні; жадної тревоги на них не знати було.

— А поміж людей, говорив Звенигородський Ляшенкам, таке про вас пацекують!...

— Нехай! на чужий роток не накинем платок, а ми собі, як бачите...

— Звісно: не їла душа часнику... Одначеж я уважав за свій обовязок, лебезовав Звенигородський, скоро дочув ся про вашу пригоду...

— Ніякої пригоди з нами не було й нема, хвалити Бога! перебила його Ганна Лукишна...

— Не з вами, крий Боже! а в домі у вашому, дак я, кажу, поспішив провідати вас; може, думаю собі, якої запомози треба, поради...

— Дякуємо, мовив Ляшенко: та щож тут

Партийна політика і мораль.

7) *Виклад др. Фр. Паульзена.*
Перевів др. Іван Конач.

II.

Обговоривши істоту партій, перейдім тепер до справи відносин між політикою партійною а етикою. І то возьмім наперед під увагу моральність, якої в дійсності люде придержують ся, а потім моральність, яка повинна би обов'язувати.

В війні, в борбі оружній, устає, видить ся, всяка етика; супроти неприятеля — по закону первісної воєної етики — все дозволене. Прихильність, справедливість, правдивість — се обов'язки супроти приятеля, союзника, а не ворога; того треба радше знищити. А де ходить о знищенє, о зглаженє, там очевидно можна, там мусить ся також неавидіти, ушкоджувати, бурити, ошукувати, перехитрювати. Се все — правні средства війни; хто їх уживає з силою і розумом, того славлять як героя.

Наколи властиве відношенє партій до себе є війною, а партії подекуди формаціями воєними, то мусить ту бути також щось з етики воєної. І се справді досить ясно виступає; і в борбі партійній появляє ся бодай частинна суспензія етики, котра в першій лінії нормує відносини приятелів і товаришів; має-ж бо борба партійна всюди своїй натурі вроджену тенденцію, доводити вкінці до насильства, отже переходити в борбу оружну, наколи сильна власть державна і міцне почутє єдності народної не держить єї в відповідних границях. Нічо дивного отже, що етика партійна дуже зближена до етики воєної. Я вкажу се на кількох точках.

Найважнішим средством борби партійної є *краспорічність*. Бєсїда виголошена і видрукована, на публичних зборах і в приватній розмові, в прасі і літературі — є головним оружєм, як довго не прийшло ще до насильства. Цїлю бєсїди в борбі партійній є *побїда*; не повідомленє, поученє, не викрїте й розширенє правди, лиш побїда над противником. Побїдою-ж ту є позисканє слухача для партії. Тож бєсїдництво партійне уживає всіх средств, щоб слухача від противної сторони відвернути і до власної партії притягнути або при нїй задержати. Оно витягає отже все, що може власну справу показати доброю і побїдною, а справу противника злою і страченою. Чи то правда чи неправда, що говорить ся, на се не звачає ся, лиш не мусить се бути така неправда, щоб зараз увесь свїт се міг пізнати: *правдоподібність*, а не правда, є — по словам Плятона — цїлю краспорічності.

ми? при чому? я зовсім собі спокійний і безпечний...

— Так; але знаєте, в таких справах частогусто турбують людеї цїлком не причастних ні до чого... може, не без того, що й вас покличуть на допит...

— За що? стїрого спитав його Ляшенко і якось озвірено кинув старими очима на не-прошеного адвоката.

— Задля повноти слїдства; хїба не відаєте, як у нас роблять слїдство!... Завждї можна знайти причину, щоб притягли чоловіка; ну, от приміром і тут...

— Щож тут?

— Чого він був у вас? про що балакав з вами? чи давно його знаєте?

— То й нехай собі питають, я відповідати му так, як воно було... і Ляшенко зневажливо махнув рукою.

— О тут-то, знаєте і цв'яшок, говорив далї адвокат, лукаво усміхаючись...

— Який тут у біса цв'яшок! ніякого цв'яшка я не бачу, що знаю, те й казати-му...

— Еге! а вся сила в тому, щоб добре обміркувати і завдалегідь знати, що сказати, а про що промовчати...

— Як же ви будете міркувати, вмїшав ся Одинець, коли ви не відаєте, про що вас спитують? Хїба вам відомо, за що арештували Насальського?

— Невідомо, але можна вгадувати.

— По зорях ворожити, чи що?

Так се сама природа борби партійної, зовсім так само як борби воєної, веде до уживаня обману яко ередства оружного; з'являє ся цїла скаля: заговорюване, перехитрюване, задурюване, лож, обманство, черненє, підхлїбство, фарисейство і т. д. При душоловстві всі средства добрі, як при полові невільників.

З тої точки легко зрозуміти *теорію і техніку партійної краспорічності*. Я вкажу лиш на кілька найзвичайніших штукоч з богатої скарбниці.

1) *Сутїльний вибір фактів*. Для представлення противної партії, єї стремлїнь і проводирів, уживає ся все, що лишає зле вражїне в душі слухача; поминає ся і промовчує ся все, що про них мож сказати доброго, або що могло-б послужити до виясненя, оправданя, увєнчєнєнєнє. З другого боку для представлення власної партії і єї приятелів витягає ся все, що можна-б сказати про неї доброго і корисного по правді або бодай з тїнию правди; решту промовчує ся або заперчує ся. Відомо, як певно уживають часописи тої штуки вибирания фактів: що можна оповісти про нас і про наших похвального, а про противників і їх союзників згїрдного — се проходить цїлу прасу партійну, решту старанно обминає ся. Через те дістає «правовірний» читач від органу партійного немовби наочники (Schenklappen), котрі єму дозволюють бачити лиш те, що годить ся, а все проче, що би єго могло в певности віри захитати, держать з далека. — Впрочім має се поступованє своє місце також в історіографії, що прецінь нераз подобає на фабрикованє вступних артикулів на широку скалю.

2) *Представлюване фактів в відповідній перспективі і відповідним освітленю*. Ту нескінчене багатство найміцїйших бєсїдницьких средств. Пересада, іронїчне або згїрдне прибільшенє або зменшенє, штучне впорядкованє фактів, свідоме цїли освітленє і забарвленє, передовсім через збудженє відповідних зворушенєв у слухача, в чім грає свою роль також тон і виголошенє, — се все становить невичерпаний арсенал партійної краспорічності. Бєсїда робить свою службу, она дає для того зверхного стану річей звичайно цїлий ряд слів, котрі творять цїлу скалю оцінок, через що справа одержує всі прикмети, від обурливости (Verruchtheit) до невинности (Harmlosigkeit), від героїзму до ничтожності. Що один називає з свого становища партійного гидкою брехнею, підлою клеветою, се зве другий лиш невинним жартом, суб'єктивно забарвленим представлєнєм; сей самий поступок — у одного є підлим зломанєм довіри, у другого колючим розірванєм неможливих дальше зносин; так само, що для одного є грубим виломом проти правної зверхности, те для другого похвальний, з совісти народної походячий, протест про-

Звенигородський почервонїв і сухо промовив:

— В таких справах не годить ся жартувати...

На сьому бєсїда про Насальського і скінчила ся.

XXI.

Час ішов своєю чергою; не лежала нерухомо і справа Насальського. Коли Родзянко привїв його до Харкова, його закинули, звичайно в тюрму; за кілька день взяли на допит.

Насальський розповїв усе чисто по правді, по щирїй, да і тайти ся йому ні з чим було. Коли йому показали лист його до Настї, він своїм очам не няв віри, читаючи в листї нісенїтницю про «поля Борисполя і Чугуєва» да про «армію» і натурально зовсім не спроможен був з'ясувати «якія поля Борисполя и Чугуєва» онь разум'їль и что хот'їль зь тимь сказати?...

Паперів у його ніяких не було, опрїч невеличкої нотатки... Таким чинном ні про що було більш і слїдства робити... Одначеж!... одначеж так лишити справу «не можна»... Генерал-губернатор звелїв слїдство переслать до повітового суду того повіту, у якому жив Найдич, щоб суд розгледїв сю справу і постановив законний присуд про вчянок Насальського. — Самого-ж Насальського — етапом вирядили в тюрму.

(Дальше буде).

ти тиранської власти. Так може бєсїдник — не змінюючи фактів самих — лиш через добір слів придати їм довільного смаку, добре і похвально замінити самим хухуннем своїх уст в відрасливе і лихе — Мефістофель майстер у тим! — або противно сумнівне і шкідливе перетворити в дозволене або спокусливо велике.

3) *Підсуване мотивів*. Дїла суть видимі, мотиви ні; ту поле вільне для вимислів. Змисляючи відповідно мотиви, можна всякому дїлу дати всяку оцінку. Брут замордував Цезара: з зависти, каже один, він не міг знести єго великості; з любови до свободи, каже другий, Рим і воля були єму сьвятїйші як особисте привязанє до Цезара. Так всюди: противник зробив добре, певно в низькій, єгоїстичній цїли; він привїв вітчину до побїди і величї: ну й щож, не мав же й сам досить славу й зиску з того? і не було-ж то впрочім єго обов'язком? Але от член власної партії поповнив зраду, крадіж актів: певно зробив се в найлучшїм намірі; він думав, що лиш героїчним средством можна добру сириву уратувати, можна розпучливе положєнє поліпшити! Хтось не хвалить усього, що антисеміти проти жадїв роблять: певно взяв гроші від жадїв або, від якої прапрабабки ще плине єму жидівска кров у жилах. Або він не говорить про жидїв стїльки доброго, скїльки они сами, певно заздрїсть або низька ненависть расова говорить з него.

(Дальше буде).

З ПОЛІТИЧНОГО ПОЛЯ.

Вислїд виборів до угорського сейму був звїсний вчєра рано з 404 округів. В 256 округах побїдили кандидати ліберального сторонництва, в 74 Косутовцї, в 26 католицькі людовцї, в 10 независимі Ургонївцї, в 5 народні кандидати, в 1 демократ, а в 11 неприналежні до жадного сторонництва. В 20 округах будуть мусїли переводити ся тіснїйші вибори; в 4 округах признано вибори неважними з причини надужитя, а в 3 округах настануть нові вибори, бо вибраних там кандидатів вибрано рївночасно також в иньших округах. Біланс зисків і страт поодиноких сторонництв так представляє ся: Ліберальне стїронництво здобуло 16 нових округів, а стратило 54 давїйших, Косутовцї зискали 29, а стратили 9 округів, людовцї зискали 10, стратили 5, Ургонївцї зискали 7, стратили 3, дикї зискали 3 округи, а вкінці народні кандидати і демократи вступили вперве до угорського сейму, зискуючи свої всі округи.

Туреччина звертає тепер на себе увагу цїлої заграничної політики. Передовсім зазначають, що німецький цїсар Вільгельм старає ся усильно о навязанє як найсердечнїйших відносин з Туреччиною. Відданий до маринарки третий син німецького цїсаря має прибути до Царгорода. З другої сторони Франція відає намірїла можливо заострити свій спір з Портою. Царгородський коресподент Köln. Ztg. заповідає цїкавий зворот французької дипломатії в справі винагороди французькому пристанєвому товариству. Як зачувати, сей спір насунав парискому кабінєтові милу нагоду зажадати, щоби султан признав панованє Франції в Тунїсі. Коресподент думає, що хотїя порта не гадає нарушити фактичного правлїня Франції в Тунїсі, якого поїменним зверхником, як пр. в Боснї, є султан, однако він не сповнить сєго жаданя Франції, бо султан став дуже дразливим у всіх справах, в яких розходить ся о єго прерогативи, як калїфа вірних, с. є. голови ісламу. Однак не лишє ся зверхність султана є дуже проблематичною, їле і відносини в самїй Туреччинї є дуже невідрадні. В англїйских часописах розїшла ся вістка з Царгорода, що намірено устроїти там конференцію амбасадорів задля спільного поступованя держав супроти Туреччини, що-до санації тамошних відносин. Не мало до сєго причинила ся і справа в Коваїтї, про яку ми вже доносили. З компетентної Турецької сторони заперечують рішучо, немов би Порта хотїла обсадити Коваїт, бо се не лежить в інтересї Туреччини, а надто она стрїнула би ся з рішучим опором Англїї. Порта хоче єдино не допустити транспорт оружия через коваїтську пристань до Арабїї.

Про китаїські відносини розмовляв предста-

витель бюро Райтера з генералом Альфредом Гезеле, командантом англійських військ, що саме тепер вернули з Китаю. На ряд питань відповів генерал Гезеле, що не вірить, аби поважна небезпечність нової ворохобні все ще існувала. Вправді розбійничі шайки волочуться ще по краю, але з ними може легко само китайське правительство поладати. На кождий случай по-лишені в Китаю залоги вистануть, аби здавити всякий рух ворохобничий в Печілі, одно лиш остало незмінене, а іменно ненависть до чужинців. Однак то чувство, яке кождий Китаець носить в своїм серці, здає ся не скоро вигасне. Ген. Гезеле не вірить, аби двір китайський вернув перед весною до Пекіна, хоч стан тамошних палат не є так злий, як то хотять представити китайські мандарини в своїй зрадній політиці — Пекінський дописуватель монахівської «Allgem. Ztg.» доносить, що цесарева вдова видала едикт, вживаючи китайських дипломатів при європейських дворах, аби наклонували по європейски образованих молодих Китаїців до повороту до вітчизни, де по зложеню іспитів одержать відповідні посади, на котрих можуть дійти до дуже великих почесній. Отже то був би перший крок, який китайське правительство зробило в напрямі зближення до європейської цивілізації.

Новинки.

— Календар. Ві вторник: гр.-кат. Евфрозини, Пафнутія; рим.-кат. Бригіди. — В середу: гр.-кат. Іоана Богослова; рим.-кат. Діонизія.

— При зміні місяця просимо наших ВП. Передплатників вирівнати залежності і відновити передплату, бо інакше будемо приневолені здержати висилку нашої часописи.

— Засідане виділу «Рускої Громади» відбуло ся в суботу дня 5. жовтня в редакційнім льокалі «Руслана». По отвореню засіданя голова товариства посол Барвінський в довній промові пояснив теперішню політичну ситуацію в краю і в державі і відтак поставив на дневний порядок: 1) становиско Руского Клубу супротив других парламентарних клубів, 2) організація партії, 3) внесення членів. Що до першої точки ухвалено засадничо, щоби Руский Клуб вступив знов до творчого ся «полуднево-славянського клубу»; впрочім полишає ся вільну руку провідництву клубу у визисканю парламентарної ситуації в користь скріплення сил і значіння славянського взагалі, а спеціально руского елемента в державній раді. Другу точку дневного порядку не вичерпано і порішено при кінці засіданя скликати на другу неділю нове засідане в тій цілі. Однак згоджено ся однодушно на те, щоби реалістична партія, як се впрочім було завжди і до тепер, стреміла до злуки народних сил на всіх полях горожанської діяльності, зі строгим вилічюванем всяких москвофільських елементів з народного організму.

— 3 товариства для розвою рускої штуки у Львові. Дня 26. пересня с. р. відбула Рада надзираюча засідане, на котрім між иньшими справами прийняла до відомости справоздане Дирекції за час від 1. січня до 25. вересня 1901. Після того справозданя — в товаристві в сім році виконано 16 більших замовлень, як мальоване церквей, виконане іконостаїв, віктарів і пр. Десять більших замовлень є в роботі, а нові напливають так, що рух в товаристві з кождим днем збільшає ся. На сім засіданю заімовувала рада п. Александра Скрукта, артиста-малювача в Перемишля, другим директором товариства, поручаючи єму справи артистичні товариства і ухвалила регулямін для фахових членів, котрий печатає ся і розішло ся членам.

— 3 Яворова пишуть нам: Ледви минув рік, а вже знова мусить забирати ся з Яворова один Русин, одна молода, добра сила учительська, бо так подобає ся п. інспекторови. Уже від кількох літ інспектор п. Ф. систематично мусить віддалити що року одного учителя-Русина, а на його місце спровадити одного з під «ciemnej gwiazdy». П. Лісковацкий був в Яворові 4 роки учителем, та учив дуже добре, бо сього року з ід його руки здало 12 учеників вступний іспит до гімназії. І вже сього року знова зачав учти першу класу, аж ту прийшов приказ, що треба забрати ся з Яворова до 24 години. Ся вість ваче грім з ясного неба поразила всіх Яворівців, бо п. Лісковацкий посвятив немало сил коло розвою читальні. Він ніколи не відмовив своїй помочи міщанам при устроюваню вечерниць, або театральних представлень. Яко учитель добре понимав свою задачу, що не лише треба учти малі діти, але треба помагати усьому народови в змаганю культурнім. Проте міщани зрозуміли сю страту, і зійшлись 1. с. м. до читальні попрацати свого дорогого учителя. Вечером, як уже поважне

число міщан зібрало ся в читальні, прийшов п. Лісковацкий в товаристві двох делегатів і хор на вступі заспівав єму «многая літа». Відтак одяв із сьпіваків п. Подолух (бо п. Лісковацкий був дрігентом хору) вручив п. Лісковацкому гарний, золотий перстень, а п. Масюк, голова читальні, промовив до прибувшого, підносячи єго заслуги коло розвою читальні, та просив, аби і на дальше не забував п. Лісковацкий про яворівських міщан, і висказав надію, що наспіє час, коли учителі поможуть народови піднести ся із духового і культурного занепаду. На се відповів п. Лісковацкий в довній промові, що він усе дуже радо спішав до читальні, видячи охоту міщан до просвіти, а на дальше буде заніматися розвоєм читальні, коли лише прибуде до Яворова (родичі п. Лісковацкого живуть в Яворові), та посвятить усі свої сили рускому міщанству. До пізна бавились весело міщани в читальні, працаючи свого дорогого учителя.

Міщанин Яворенко.

— Новий красвий маршалок. Номінацію гр. Андрея Потоцкого красвим маршалком оголосить урядова Wiener Ztg. ві вторник або в середу.

— За обиду ОО. Василян. Дня 1. с. м. відбула ся карна розправа перед перемиским судом проти дрогобицьких міщан Михайла Михайловича і Дмитра Леськова, обжалованих о обиду чести оо. Василян. Обжаловані допустили ся злочину очернення поданем неправдивих закидів на оо. Василян в жалобі до Пресєв. еп. Чеховича. По переведеній розправі Михайловича засуджено на три тижні арешту або 420 кор. гривни, а Леськова на 10 днів арешту або 200 кор. гривни і обох їх на зворот коштів процесу. Заступник оо. Василян виє відкілк задля пязького виміру кари.

— Наука руского язика і письменства для дівчат, що ходять до не-русских шкіл, відбуває ся що суботи від 3. год. пополудни в домі при Стрілецькій площі ч. 6. в партері в школі виділовій ім. Т. Шевченка. Виділ «Руского товариства педагогічного» звертає ся з укліною прозьбою до патріотичних родителів і оіскуаів, щоби захохотали свої діти ходити на сю науку, котрої хоєвність повинна бути ясною кождому тямущому Русинови. Ся наука відбуває ся в трех курсах. На найвишнім курсі учить професор рускої гімназії др. Іван Конач.

— Віче приватних урядників в Галичині відбуде ся дня 20. с. м. в ратушевій салі у Львові. В справі порядку нарад віча відбуло ся вчєра засідане комітету, що займає ся устроєнем віча. Комітет зорішив, що на вічу по виборі президія буде реферат «про конєчність найкєршого введеня в жите примусового обезпечєня приватних урядників», а оісєлі реферат «про правительственный проєкт закона о обезпечєню приватних урядників. На вічу предложит ся дві резолюції:

1) Віче висказує перєсєвідчєне, що правительственный проєкт може бути підставою до подрібних нарад, але що конєчнє є в нїм деякі зміни. Зїзд вибирає делегацію, котрій поручає, аби з можливим успєхом виробила подрібничий проєкт зміни, які належить ввєсти до закона так в інтерєсі публичнім як і в інтерєсі приватних урядників — та щоби сей проєкт попєрала в кругах правительственных та парламентарних.

В другій резолюції, яку виконуючий комітет має ще обробити, наведе ся подрібні зміни в правительственном проєкті.

— Дефравдація в Підволочисках. Слїдство в справі дефравдації на стації в Підволочисках викрило, що банмайстри в Максимівці і в Борках великих допускали ся також урядових надужитъ. Их обох заасєпендовано.

— Вісти з Буковини. Директор П. гімназії черновецької, Вікентий Фавстман, помер. — Приватний доцент штрасбурєкого університету др. Іван Кромаєр іменований надавичайним професором старинної історії на черновецькїм університеті.

— Карна розправа проти судового ад'юкта Прагловського зі Станиславова і фактора Ерліха відбуде ся перед львівским трибуналом дня 18. с. м. Ерліх остає на вільній стопі за кавциєю 6.000 корон.

Дуже осторожним треба бути з уживанєм карболової води, як сєго доводять дві нещасливі пригоди в Монахові. Два гірники мали на пальцях малі рани. Іменно один з них здусив собі палець, а другий скалчив ножем. Оба приложили до ран платки, намочені у карболовій воді, котра мала ледви 2% карболу. Незабаром дістали оба на тих місцях сильного запалєня, котре показало ся так небезпечним, що мусіли їм повідтинати зранєні пальці.

— Товстий кусок. Німецькі часописи доносять про ось таку трагі-комічну пригуду: Один сєлянїн в Прусах спровад коня за 500 марок. Гроші одержав у 500-марковім банкноті. Дома показував він сей банкнот службі, котра не бачила єще ніколи «зелєного» паперу. Нараз один зі служби, що взяв папір до рук, вклянув єго необачно у миску, де був як-раз росіл. Перєля-

каний паробок, виймив єкоро банкнот з миски і зачав ним махати у воздуєі, щоби висох. В тїм прискочив до него великий пєс, що слїдив пильно єго рухи і на великий перєстрах господаря пожег «товстий кусок».

— Напад у вагоні. Оноді їхав в ночи богатий купєць Вєструм із Вєстфалії домів до Липска і віз з собою велику суму грошей. Разом з ним їхав ще й якийсь другий подорожний. Коли Вєструм здрїмав ся, єго товариш стрїлив до него з револьєра три рази і ранив досить тяжко. Мимо того Вєструмови удало ся потягнути за шнур від алярмового сїгналу і задержати злочинця аж до хвилі, коли поїзд станув і зелїзнична служба змогла арештувати злочинця. Показало ся, що то був відправлений диєтар на стації при зелїзницї.

— Гору Сїпай купив Англїєць Шарлє Морнінг і наміряє єї розкопувати в сїй надїї, що найде в нїй закопані скарби.

Посмертна оповістка.

— Іван Мриц, ємеритований учитель народний, упокоїв ся в Самборі дня 2. с. м. в 71. році житя. В. в. п.

Наука, штука, література.

— Хто перший креовав Марусю в «Не ходи Грицю»? В новинці «Дїла», яку присвячено п-ні Марії Слободівній з нагоди єї замужя і розбрату зі сєною, сказано, що «коли появила ся драма Олександрова, при першій єї обєадї роля Марусї дістала ся п-ні Слободівній». Отже мусимо замїтити, що першій раз виставлено «Не ходи Грицю» в Сяноці, в цвітїні 1893. р. і що тоді п-ни Слободівної ще навіть не було в рускїм театрі. Першою, що відтворила ролю Марусї, була славнозвісна п. Іванна Біберовичєва, але грала єї лише одия раз, бо з того самого Сянока відїхала з театру. Відтак перєняла була ролю Марусї панї Лопатинська і грала єї довгий час. Трєтою Марусєю була п-на Слободівна, а четвєртою п-на Гємбицка. Стілько для колишнього історика руского театру...

— Учитель, ч. 19. з дня 5. жовтня 1901. Зміст: Францускі шкільні каси ошадности. — Языкдиких племен і мова дїтїй. — Патріотичні грїхи нашого народного учительства. — Руска видїлова школа ім. Шевченка у Львові. — Гадки про нашу літературну мову. — Вячїна.

Телеграми.

Відєнь, 7. жовтня. Правительство має ввєсти до палати також закон: в справі утворєня дешєвих мешкань для робітників і в справі побороюваня пиявства.

Відєнь, 7. жовтня. Маршалком Країни іменований наново др. Детєля.

Бєрлин, 7. жовтня. Voss. Ztg. доносить з Парижа, що сєрбєска єксєкоролева Наталїя прийняла католицизм.

Мадрид, 7. жовтня. Потвєрджує ся поголєска про намірєне карлїстичнє повстанє. В Барцєльонї розкинули карлїсти числєнні проклямації.

Триєст, 7. жовтня. З причини случаїв чуми в Самєунї і Царгородї заведєно квєрантану для всіх кораблїв, прибуваючих звїдтам.

Неаполь, 7. жовтня. Агєнция Гаваса доносить: Стан здоров'я всіх ієтернованих на острові Нїзіта поправив ся. Анї в Неаполї, анї на провинції не зайшло бїльше випадків чуми, а два случаї занедужаня в Торе дєль Греко, які були зразу підозрінї, виявили ся рішучо не чумою.

Капштат, 7. жовтня. Бурска команда Круїцїнгєра в силі 200 людїй намагала тричи перєправити ся через ріку Оранїю, щоби вдерти ся до Капляндїї і тричи Англїїці перєшкодили їй в тїм. В ріжних місцєвостях Трансваля прийшло в послїдних днях до стрїч між Бурами і Англїїцями, в яких Бурів всюда відєрто.

Бомбай, 7. жовтня. Прибув сюда транспортний корабель Урадїя, на якого помостї находить ся 1000 Бурів, полонників з трансвалської війни. Звиш 70 Бурів захорувало на одру і тому здержано висаджєнє полонників на сушу.

Льондон, 7. жовтня. Доносять сюда, що антидинастична партія, яка стрємить до повалєня манджурскої династїї і з'анульованя мєрових контрактів з європейскими державами — бере гору. Цєсарєва-вдова змусила цєсаря сєйчас відкликати кн. Чуна з Європи.

COLOSSEUM Ernesta Thorna.

у Львові, в пасажи „ГЕРМАНА“ ул. Сонішна.

Небувала, сензаційна програма!

від 1. до 15. жовтня 1901.

При співучасті військової музики 80. п. п.

- 1) Юлія Міянова, українська субретка.
- 2) Воздушний балет, „польоване на мотилі“.
- 3) The Raemler Company, жонглерська сцена в паризькій реставрації.
- 4) Les Bast, музикальні кльовни.
- 5) Claire Lafort, атлетка.
- 6) Орхестра і режисер-граф.
- 7) Helga Dumont, серпентинова тансерка.
- 8) The 2 Erolts, ексцентричні еквілібристи.
- 9) Брати Александер, акробати головою на голові.
- 10) M. Meerwald, субретка.
- 11) Lingand Long, китайські ексцентрики.

Що дня о 8. год. вечером велике представлення. В неділю і свята два представлення. Що п'ятниці High-Life представлення. Білети вчасніше можна замовляти і набути в конторі Пльона при ул. Кароля Людвика ч. 9. у Львові.

Лекційна комісія

студентів філософського відділу львівського університету, яка остає під зверхним проводом проф. Твардовського, поручає здібних інструкторів і домових учителів. — Усні зголошення приймають члени комісії щоденно (навіть в неділі і свята) на університеті (І п. Сала VIII) межі 12 год. — Адреса: Лекційна комісія студентів філософського відділу, Львів, Університет.

Др. Олександр Богдан КУЛАЧКОВСКИЙ,

субститут надв. адвоката д-ра Отмара Райзера і оборонець в карних справах у Відні, I, Tuchlauben ч. 4 або XIII/9 Suppégasse ч. 9.

Дешевим і гарним дарунком

при всяких нагодах,

яко гарна прикраса комнат і

Картини: Верещагіна, Шевченко в доміні і Сластьона, Шевченкова могила.

Можна дістати через адміністрацію „Руслана“ з пересилкою за 1 кор. 60 сот.

З ЖИВОГО І МЕРТВОГО

новелі

Евгена Мандичевського

дістати можна в руских книгарнях

і у автора

площа Академічна ч. 4. П. поверх, по ціні 1 кор. за брошурований і 1 к. 30 сот. за оправлений примірник.

— РІК ЗАСНОВАННЯ 1892. —

Товариство взаїмних обезпечень

„ДНІСТЕР“

Львів, ринок ч. 10. (дім „Просвіти“).

єдине руске товариство асекураційне, обезпечає будинки і всі предмети движими против огневих шкід.

„Дністер“ припоручив Преосвящ. Ординарїи Всеч. Духовенству і вірним всіх трех Епархій

Фонди гаранційні „Дністра“ з днем 31. грудня 1900.

Фонд резервовий	311.540	кор	11	сот	
Резерва премій	171.942	„	—	„	равом
Резерва спеціальна	6.000	„	—	„	620.406 кор. 65 сот.
Фонд емеритальний	30.924	„	54	„	

Тарифи „Дністра“ умірновані. Надвизка річна розділяє ся між членів в формі своротів. За рік 1900 дістають члени 8% звороту в премій

„Дністер“ виплатив до 31. грудня 1900 відшкодовань 2.120.834 кор. Шкоди лівидують ся безпробовно в присутстві Делегата і 2 членів

Поліси „Дністра“ приймають при позичках гіпотечних Банк крадій і Каса ощадности у Львові, Коломиї, Самборі, Доднії, Снятині, Городенці, Тереховлі, Закарпаттях, Городку і Богородчанах.

МА ЖИТЕ треба обезпечитись тільки через „Дністер“ в Товаристві взаїмн обезпеч. в Кракові; в таких обезпечень через „Дністер“ іде часть провізії на рускі публичні добродійні цілі; поліси і квити видає Краківське Товариство рускі

„Дністер“ пошукує спосібних агентів, особливо селян господарів в окрестностях, де ще нема близько агенцій „Дністра“. Агенти заробили вже 274.964 кор. провізії

Зголошення о агенції треба вносити до Дирекції у Львові

Селяне! убігайте ся тільки о агенції „Дністра“

Від огню обезпечайте ся тільки в „Дністрі“.

На життє обезпечайте ся тільки через „Дністер“.

Розклад поїздів залізничних обовязуючий від 1-го мая 1901.

(Приїзд і відїзд поданий після часу середно-європейского).

Ц. к. упр. гал. акц.

Банк Гіпотечний

Відділ депозитовий

приймає вклади і виплачує завдатки на рахунок біжучий, приймає до переховання папери партійні і дає на них завдатки.

Крім того впроваджено подібню як в інституціях заграничних т. зв.

Депозити сховкові (Safe Deposits)

За оплатою 25 до 35 кр. а. в. річно, депозитар дістає в сталевій касі ландрійний сховок до виключного ужитку і під власним ключем, де безпечно і дискретно переховувати може своє майно або важкі документи.

Під тим ваглядом поробив Банк гіпотечний як найдогіднійши зарядження. Приписи дотично того рода депозитів одержати можна безплатно у відділі депозитовий.

поїзд		до Львова		поїзд		зі Львова	
посп.	особ.			посп.	особ.		
приходить о годині				відходить о годині			
	6:10	з	Кракова, Берлина, Варшави, Відня	1:55	до	Станиславова, Підволицкого, Потутор	
	6:20	з	Чернівців (Іцкан, Галац), Гусятина	6:30	до	Підволицкого (Київ) Бродів дв. головний	
	6:46	з	Брухович, шод. від 16. мая до 15. вер. вк.	2:08	6:43	до	Лавочного (Мункача, Пешту) Борислава
	7:45	з	Янова	6:35	до	Лавочного (Мункача, Пешту) Борислава	
	7:40	з	Тернополя, Бродів на дв. Підзамче	8:30	8:40	до	Кракова (Відня, Варшави), Берлина
	8:00		на дв. головний	2:55	9:00	до	Скольного, до Лавочного (1. лип. до 15. вер)
	8:10	з	Лавочного (Пешту) Калуша, Янока	9:15	до	Янова	
	8:15	з	Сокаля, Рави рускої	9:25	до	Підволицкого, Бродів, Гусятина дв. Пид	
1:35	8:50	з	Кракова, Відня, Варшави, Пешту, Берлина	9:42	до	Янова	
	11:45	з	Ряшова, Любачова, Самбора	10:20	до	Сокаля, Белаці, Рави рускої і Любачова	
	11:55	зі	Станиславова (Керемезе, Потутор)	10:25	до	Чернівців, дв. гол.	
	12:55	з	Янова	2:40	1:25	до	Янова від 1. мая до 15. вересня в неділі і свята
	1:10	зі	Скольного, Калуша, Хирова з Лавочного від 1. черв. до 15. вер.	2:15	до	Брухович від 16. мая до 16. вересня в неділі і свята	
	3:14	з	Брухович (16 мая до 15. вер. в нед. і св.)	3:05	до	Стрия, Скольного від 1. мая до 30. вер.	
	4:40	зі	Самбора, Борислава, Стрия	3:15	до	Янова щоденно від 16. мая до 30. вер.	
2:20	5:11	з	Підволицкого (Київ) Бродів на дв. Пид.	3:26	до	Брухович шод. від 16. мая до 15. вер.	
2:35	5:35		на дв. голов.	3:30	до	Ряшова, Хирова, Любачова	
	5:50	з	Кракова				
	5:40	з	Чернівців, Іцкан				
1:45	6:00	з	Сокаля, Белаці і Любачова				
Ніч							
	7:36	з	Брухович (16. мая до 15. вер. в нед. і св.)	12:45	6:10	до	Станиславова
	8:50	з	Брухович від 16. мая до 15. вересня шод.	6:20	до	Кракова (Відня, Берлина, Варшави)	
	9:41	з	Янова від 1. мая до 15. вер. щоденно	6:30	до	Янова від 1. мая до 15. вер. т. в дні 6. а від 16. вер. до 30. п'ят. 1902 щоденно	
	9:20	з	Янова (від 1. мая до 15. вер. в нед. і св.)	6:35	до	Лавочного (Пешту) Калуша, Хирова	
8:40	9:50	з	Кракова (Відня, Берлина), Ясла, Розвадова	7:10	до	Тернополя, Бродів дворець головний	
2:31	9:40	з	Чернівців, Букарешту	7:32	до	дворець Підзамче	
12:15	10:20	з	Лавочного (Пешту) Хирова, Калуша	7:25	до	Сокаля і Рави рускої	
	10:20	з	Підволицкого (Київ), Бродів на дв. Пид.	7:52	до	Брухович (13. мая до 16. вер. в нед. і св.)	
	10:02		на дв. голов.	9:30	до	Янова від 1. мая до 15. вересня	
	3:12	з	Підволицкого Копичинь на дв. Підзамче	2:51	10:30	до	Чернівців і Іцкан
	3:35		на дворець головний	11:30	до	Кракова, Відня, Варшави	
				11:10	до	Підволицкого, Бродів дв. головний	
				11:32	до	Янова від 1. мая до 15. вересня в неділі і свята	
				4:15	до	Кракова, Відня, Берлина, Самбора	
				4:45	до	Брухович від 16. мая до 15. вер. шод.	

ЗАМІТКА: Пера нічка числить ся від 6 години вечером до 5 години 59 минут рано.

Час середно-європейский рівнить ся від часу львівського о 36 минут, а імено о 12 год. часу середно-європейського = 12 год. 36 мин. часу львівського. — В місті видають білети їзди: звичайні білети агенція часописної Ст. І. Соловського в пасажи Галемана ч. 9. від 7. год. рано до 8. вечером, а білети звичайні і всякі інші, тарифи, ілюстровані провідники, розклади їзди і т. п. бюро інформаційне ц. к. залізниць державних (ул. Краснівч. ч. 2. в подвір'ю, сходи II, двері ч. 52) в урядових годинах (8—3 а в свята 9—12).